

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ІНО КНУБА

О.В. Петроченко

«26» лютого 2021р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЮ «БАКАЛАВР»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 192 «БУДІВНИЦТВО ТА ЦИВІЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ»,**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«МІСЬКЕ БУДІВНИЦТВО ТА ГОСПОДАРСТВО»**

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
будівництва та інформаційних технологій.

Протокол № 13 від 23.02.2021р.

Завідувач кафедри БІТ Д.Е. Прусов

**КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ВСТУПНИКА,
який вступає на навчання за спеціальністю
192 «Будівництво та цивільна інженерія»,
освітньо-професійна програма
«Міське будівництво та господарство»
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на базі здобутого початкового або першого рівня вищої освіти**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове випробування проводиться згідно із Стандартом вищої освіти МОН України і Правилами прийому відокремленого структурного підрозділу «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури» (далі - ІНО КНУБА) для конкурсного зарахування на навчання за програмою підготовки «Бакалавр» випускників коледжів (технікумів) напряму підготовки «Будівництво» і мають диплом про здобутий початковий або перший рівень вищої освіти.

До програми фахового випробування включені питання з нормативних професійних дисциплін будівельного профілю та галузі міського будівництва та господарства.

Молодший бакалавр (молодший спеціаліст) повинен бути особою із загальнокультурною та професійно орієнтованою підготовкою спеціальних умінь і знань будівельного напряму, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

Здобувач освітнього ступеня «Бакалавр» освітньо-професійної програми «Міське будівництво та господарство» спеціальності «Будівництво та цивільна інженерія» отримує теоретичні знання, практичні вміння та навички, що необхідні у сфері міського будівництва та господарства: планування та реконструкції територій; інженерної підготовки та благоустрою територій; управління комунальним господарством; утримання міських територій та забудови; управління, проектування та експлуатації вуличної мережі та транспортних споруд; організації та плануванню об'єктів міського будівництва та господарства.

Набутий вищий освітній рівень «Бакалавра» є професійно орієнтованим і обов'язковим для подальшої підготовки магістра, а випускник рівня «Бакалавр» повинен володіти спеціальними вміннями і знаннями напряму міського будівництва та господарства, а також повинен бути підготовленим до активної діяльності, яка б сприяла прогресу суспільного розвитку, уміти самостійно здобувати нові знання, контролювати і коректувати зроблене,

вільно володіти українською мовою, у професійній діяльності використовувати одну із іноземних мов.

Бакалавр спеціальності «Будівництво та цивільна інженерія» освітньо-професійної програми «Міське будівництво та господарство» може займати посади низового управлінського персоналу у практичній галузі міського будівництва та господарства, та/або продовжити навчання за однією зі спеціальностей магістерського рівня.

Вступник повинен знати:

- загальні відомості про будівництво та архітектуру;
- основні положення законодавчих актів щодо організації містобудівної діяльності;
- види містобудівної документації;
- структуру містобудівної документації;
- мету і завдання розроблення Генерального плану міста;
- модель взаємодії системи «населення» - «середовище»;
- динаміку чисельності населення (Земля. Європа. Україна), в тому числі міського;
- тенденції та перспективи розвитку процесів урбанізації (у світі, в Україні);
- структуру населення: - демографічну, соціальну;
- містобудівну класифікацію потреб населення;
- види діяльності населення;
- групи населення: містоутворюючу, містообслуговуючу, несамодіяльну;
- основні першопричини виникнення міських поселень;
- класифікацію населених пунктів за чисельністю населення; за народногосподарськими функціями; за адміністративним статусом;
- основні функціональні зони міста, призначення та вимоги до розміщення;
- вимоги до сельбищної зони;
- вимоги до промислово-виробничої зони;
- вимоги до рекреаційно-ландшафтної зони;
- вимоги до функціонально-планувальної організації міста;
- основні види функціонально-планувальної організації міст;
- планувальну структуру сельбищних територій;
- характеристику основних структурних елементів сельбищних територій;
- планувальну структуру промислово-виробничих територій;
- класифікацію промислових підприємств і установ за класом шкідливості;
- принципи об'єднання промислових підприємств у промислові райони;

- прийоми формування промислових районів;
- типи розташування промислових районів в плані міста;
- вимоги до транспортного обслуговування промислових районів;
- вимоги до санітарно-захисних зон, їх призначення та можливого використання територій;
- класифікацію комунально-складських територій та основні види складів;
- планувальну організацію комунально-складських районів;
- класифікацію зелених насаджень міста;
- вимоги до формування безперервної системи озеленених територій, екологічний каркас міста;
- класифікацію потреб населення міста;
- типи центрів культурно-побутового обслуговування;
- вимоги до формування центрів комплексних і спеціалізованих. Зони впливу;
- принципи формування систем громадських центрів обслуговування;
- зони просторового впливу установ обслуговування;
- принципи розміщення і розрахунку місткості закладів сфери культурно-побутового обслуговування;
- класифікацію міських автомобільних доріг;
- типи транспортно-планувальної структури міст;
- вимоги до формування мережі магістралей в крупному місті (зовнішні, магістралі безперервного руху, міські дороги, магістральні вулиці);
- вимоги до перерізів і облаштування вулиць і доріг;
- види зовнішнього транспорту в місті;
- вимоги до розміщення споруд залізничного транспорту в планувальній структурі міста;
- вимоги до розміщення споруд автомобільного транспорту в планувальній структурі міста;
- вимоги до устаткування водного транспорту;
- вимоги до розміщення споруд водного транспорту в планувальній структурі міста;
- вимоги до споруд повітряного транспорту, їх розміщення і організації пасажирського сполучення об'єктів повітряного транспорту з містом;
- вимоги до трубопровідного транспорту.

Вступник повинен вміти:

- провести аналіз топографічного плану М 1:25000 для потреб розміщення основних функціональних зон міста;
- розробити варіанти схем планувальних обмежень на території міста;
- розрахувати перспективну чисельність населення міста;

- розрахувати потреби в територіях різного функціонального призначення для забезпечення життєдіяльності населення міста;
- розрахувати баланс території міста;
- виконати різні варіанти функціонального зонування міста;
- формувати промислові райони із запропонованих промислових підприємств і установ;
- формувати мережу автомобільних доріг і магістральних вулиць міста;
- розрахувати показник щільності вулично-дорожньої мережі;
- вирізняти типи транспортно-планувальної структури міст;
- обґрунтовувати вибір транспортної системи;
- визначити розміщення системи громадських центрів міста;
- визначати зони просторового впливу установ обслуговування;
- розраховувати місткість закладів сфери культурно-побутового обслуговування;
- розробити варіанти схем розміщення зелених насаджень загального користування;
- визначити щільність населення міста, щільність населення сельбищної території.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Організаційна підготовка до вступного фахового випробування проводиться профільною випусковою кафедрою будівництва та інформаційних технологій разом з приймальною комісією, навчальним відділом, включає також підготовку за заздалегідь розробленим планом.

Прийом вступного фахового випробування здійснюється Фаховою атестаційною комісією, яка формується на період проведення випробування з числа науково-педагогічних працівників випускової кафедри будівництва та інформаційних технологій у кількості трьох осіб на чолі з Головою, які повинні мати науковий ступінь або вчене звання, та/або бути висококваліфікованими фахівцями у галузі будівництва.

До фахового випробування допускаються абітурієнти, які мають диплом про здобутий початковий або перший рівень вищої освіти, або відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень – молодший спеціаліст, молодший бакалавр, бакалавр.

Розклад проведення фахових випробувань затверджується керівництвом ПНО КНУБА і доводиться до відома абітурієнтів не пізніше як за 2 тижні до його початку.

Всі абітурієнти однієї спеціальності всіх форм навчання проходять вступне фахове випробування у день згідно затвердженого графіку за єдиним комплектом білетів.

Випробування проводиться за білетами, складеними відповідно до програми фахового випробування. Кожний білет складається з двох теоретичних питань, які дають можливість перевірити знання абітурієнтів з фахових дисциплін.

На фахове випробування виносяться питання щодо основ планування та реконструкції територій; інженерної підготовки та благоустрою територій; утримання міських територій та забудови; управління, проектування та експлуатації вуличної мережі та транспортних споруд; організації та плануванню об'єктів міського будівництва та господарства.

Вступні фахові випробування проводяться у формі письмового екзамену у вигляді відповідей на запитання екзаменаційного білета. У процесі підготовки відповідей абітурієнт може користуватися довідковою та нормативною літературою, в яку не включені приклади розрахунків. Перелік питань, які входять до білетів, а також література, необхідна для підготовки, наводиться у Розділах 4 та 5.

Білет для фахових випробувань та затверджені завідувачем профільної випускової Кафедри – головою вступної Фахової атестаційної комісії, та директором Інституту – головою приймальної комісії.

Випробування проводиться на відкритому засіданні Фахової атестаційної комісії за наявності всіх її членів. На засіданні комісії можуть бути присутні представники ректорату, приймальної комісії. Тривалість фахового випробування для однієї групи абітурієнтів складає не більше трьох годин. Тривалість засідання Фахової атестаційної комісії не повинна перевищувати шести годин на день.

Відповідь кількісно оцінюється по 200 бальній системі. Кількість балів за правильну відповідь на кожне питання складає суму балів за весь білет в цілому.

За результатами роботи Фахової атестаційної комісії вносяться оцінки до ураховання рейтингу конкурсного балу.

Результати вступного фахового випробування визначаються оцінками **«відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»:**

«Відмінно» виставляється за наступних умов:

1. У відповіді мають місце міцні ґрунтовні знання, аргументовані висновки, переконливі й аргументовані власні судження.
2. Відповідь систематизована, узагальнена з проведеним глибоким аналізом фактів і подій, з оцінкою різноманітних процесів.
3. Творчий підхід до засвоєння матеріалу, повнота і правильність виконання завдання, прогнозуванням результатів від прийнятих рішень.
4. Вміння зв'язати теорію і практику, самостійно приймати проектні

рішення, при цьому вміло використовуються добуті знання.

5. Вміння ставити і розв'язувати проблему, застосовувати різні принципи й методи в конкретних ситуаціях.

6. Чітке, послідовне викладання відповіді на папері.

«Добре» виставляється за наступних умов:

1. Мають місце деякі помилки несуттєвого характеру у відповіді при повних знаннях програмного матеріалу.

2. У відповіді проводиться аналіз, порівняння, обґрунтування, узагальнення теоретичного матеріалу.

3. Вміння висловити власну точку зору стосовно різноманітних процесів, допускаючи деякі несуттєві смислові та термінологічні помилки.

4. Вміння пов'язати теорію з практикою, самостійно приймати проектні рішення на достатньо професійному рівні, допускаються деякі неточності.

5. Перевага логічних підходів перед творчими у відповідях на питання.

6. Не завжди правильне прогнозування подій від прийнятих рішень.

«Задовільно» виставляється за наступних умов:

1. Більша частина відповіді не достатньо висвітлює вивчений теоретичний матеріал, порушення логічної послідовності, наявність великої кількості неточностей у викладанні матеріалу.

2. У відповідях на питання не проведено аналіз, порівняння, обґрунтування, висновки щодо містобудівних процесів.

3. Перевага логічних підходів перед творчими у відповідях на питання.

4. Не завжди правильне прогнозування подій від прийнятих рішень.

5. Вміння пов'язати теорію з практикою, приймати проектні рішення на елементарному рівні.

6. Недостатня повнота викладання матеріалу, але при обов'язковому виконанні (можливо з несуттєвими помилками) тих завдань, що пов'язані з розв'язанням практичних задач.

7. Утруднення при практичному втіленні прийнятих рішень.

«Незадовільно» виставляється за наступних умов:

1. Відповідь висвітлює частину вивченого матеріалу на елементарному рівні.

2. При відповіді на питання студент намагався дати певну характеристику процесу на елементарному рівні, користуючись обмеженим термінологічним та словниковим запасом.

3. Не вміння пов'язати теорію з практикою, приймати проектні рішення на елементарному рівні.

4. Відсутність знань з більшої частини матеріалу, погане засвоєння

принципових положень курсу.

5. Наявність грубих, принципових помилок при практичному виконанні отриманих завдань.

6. Невиконання або виконання з великими помилками тих завдань, що пов'язані з розв'язанням практичних задач.

7. Неграмотне і неправильне викладання відповідей на папері.

Протоколи засідання Фахової атестаційної комісії зі вступного фахового випробування, екзаменаційні відомості, екзаменаційні роботи з проставленими в них оцінками підписуються Головою і членами Фахової атестаційної комісії.

3. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Результати фахового випробування оголошуються абітурієнтам після завершення роботи Фахової атестаційної комісії, але не пізніше доби від його закінчення. При цьому, дається загальна оцінка відповідей абітурієнтів, відмічаються найбільш яскраві з них, характеризується рівень теоретичної підготовки вступників.

Підсумки фахового випробування обговорюються на засіданнях приймальної комісії, засідання профільної випускової кафедри будівництва та інформаційних технологій, та Вченої ради ІНО КНУБА.

Вчена рада ІНО КНУБА, профільна кафедра будівництва та інформаційних технологій, за підсумками фахового випробування розробляють і здійснюють відповідні пропозиції, заходи, спрямовані на подальше удосконалення викладання дисциплін професійного спрямування та підвищення якості професійної підготовки фахівців.

Приймальна комісія за підсумками фахового випробування на конкурсній основі на підставі рейтингу з урахуванням результатів успішності попереднього рівня підготовки та результатів фахового всупного випробування вносять пропозиції щодо зарахування абітурієнтів до ІНО КНУБА для продовження навчання за освітньо-професійною програмою «Міське будівництво та господарство» спеціальності «Будівництво та цивільна інженерія» підготовки освітнього ступеня «Бакалавр».

4. ПИТАННЯ ДО СКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

1. Концепція урбанізації.
2. Основні етапи розвитку містобудування.
3. Урбанізація як всесвітній процес. Урбанізація в Україні.
4. Концепція місторегулювання.
5. Визначення поняття розселення.
6. Проблеми територіальної організації міст.
7. Поняття розселення. Форми розселення.
8. Типологія та класифікація населених місць.
9. Критерії класифікації міст.
10. Економічна база перспективного розвитку міст та визначення чисельності населення.
11. Визначення перспектив розвитку міст.
12. Вплив ресурсних обмежень на умови розвитку міст. Тенденції розвитку міст
13. Класифікація населених місць за різними характеристиками.
14. Основні характеристики демографічної структури населення України.
15. Які групи міських поселень (класифікація) існують в Україні і за якими документами вони визначаються?
16. Значення малих населених місць в системі розселення.
17. Містобудівна документація. Загальні положення.
18. Техніко-економічне обґрунтування, техніко-економічний розрахунок. Ескізний проект. Проект. Робочий проект. Робоча документація. Кошторисна документація.
19. Що таке генеральний план міста? На який період він розробляється?
20. Основні види територій в містах (функціональні зони) та їх призначення.
21. Облік природно-кліматичних факторів у містобудівному проектуванні. Географічне середовище містобудування.
22. Аналіз придатності рельєфу. Вибір території для розвитку існуючого й будівництва нового міста.
23. Клімат міста. Формування клімату міста. Гігієна середовища.
24. Планувальна структура сучасного міста.
25. Функціональна організація міської території. Міські функції й функціональне зонування території.
26. Завдання оцінки території й функціонального зонування в містобудівному проектуванні.
27. Архітектурна композиція міста. Форми планів міст.

28. Тенденції розвитку міст.
29. Розміщення і структура виробничої території міста.
30. Промислова зона. Наукова та науково-виробнича зона.
31. Комунально-складська зона міста.
32. Що відноситься до об'єктів комунального господарства міста?
33. Що входить в систему озеленення міста?
34. Розміщення і структура ландшафтно-рекреаційної зони міста.
35. Система озеленення території міста. Класифікація зелених насаджень.
36. Благоустрій територій житлових районів та мікрорайонів.
37. Загальні центри міст, їх значення в забудові міста. Загальноміський центр. Установи обслуговування масового користування.
38. Система культурно-побутового обслуговування житлового району та мікрорайону.
39. Розміщення і структура сельбищної зони міста. Історичний досвід. Структурно-планувальна організація житлових утворень (Житловий район. Квартал. Мікрорайон (житловий комплекс)).
40. Основні вимоги до забудови. Композиція житлових утворень. Організація транспортного і пішохідного руху.
41. За якими основними нормативними документами здійснюється проектування міської забудови в Україні?
42. Генеральний план забудови земельної ділянки. Для чого він розробляється?
43. Техніко-економічні показники генерального плану забудови земельної ділянки.
44. Що таке житловий квартал? (визначення та параметри).
45. Що таке інсоляція внутрішніх приміщень? Як вона враховується при забудові? Нормування.
46. Що входить до підприємств і закладів по обслуговуванню населення мікрорайонів?
47. Як визначається площа забудови ділянки?
48. Назвіть заходи інженерної підготовки території.
49. Що таке мікрорайонні проїзди? Які схеми проїздів Ви знаєте?
50. Що називають щільністю населення мікрорайону? Як вона нормується?
51. Транспортні проблеми сучасного міста.
52. Транспортно-планувальна організація міста.
53. Класифікація вулично-дорожньої мережі.
54. Структура вулично-дорожньої мережі. Планувальні схеми вуличної мережі міста.
55. Дорожньо-вуличні мережі.
56. Класифікація вулиць і автомобільних доріг.

57. Яка класифікація міських вулиць і доріг? До якої категорії належить Хрещатик?
58. Як впливає рівень автомобілізації на проектування вулично-дорожньої мережі міста?
59. Яка прийнята у містах класифікація площ?
60. Що виноситься на «поперечний профіль» вулиці.
61. Елементи поперечного профілю міських вулиць і доріг.
62. Конструкції дорожніх одягів.
63. Транспортна інфраструктура міста.
64. Що таке провізна спроможність міського транспорту?
65. Міський транспорт. Класифікація міського транспорту.
66. Масовий міський транспорт. Індивідуальний пасажирський транспорт.
67. Зона зовнішнього транспорту. Вузол зовнішнього транспорту.
68. Залізничний транспорт. Автомобільний транспорт. Водний транспорт. Повітряний транспорт. Трубопровідний транспорт.
69. Цілі та завдання реконструкції міської забудови.
70. Методи реконструкції міських територій.
71. Чим характеризується технічний стан будівлі?
72. Що таке довговічність будинків?
73. Де враховуються дані інженерно-геологічних вишукувань?
74. Що вкладене в поняття «доступне житло»?
75. Що вкладено в поняття «соціальне житло»?
76. Категорії житлової забудови (соціальне житло, комерційне житло-економ-класу, престиж-класу, преміум-класу).
77. Економічна ефективність капітальних вкладень.
78. Склад і структура капітальних вкладень.
79. Господарський спосіб будівництва, його сутність, переваги, недоліки.
80. Склад і структура основних фондів.
81. Поняття рентабельності. Види рентабельності.
82. Методи економічного аналізу діяльності будівельної організації.
83. Класифікація будівництва за призначенням, основні визначення.
84. Поняття про будівлі та споруди, класифікація та вимоги до них.
85. Основні матеріали та вироби, що застосовуються у будівництві. Класифікація та вимоги до них, їх основні властивості.
86. Конструктивні елементи будівель і споруд.
87. Конструктивні типи і схеми будівель і споруд.
88. Основні положення системи стандартизації і нормування в будівництві.
89. Проектування будівель масового та повторного застосування.
90. Техніко-економічні показники будівель і споруд.
91. Основні стадії проектування будівель і споруд.

92. Назвати основні види фундаментів та умови їх застосування.
93. Що таке гідрофобізація будівельних залізобетонних конструкцій?
94. Що таке будгенплан і його призначення.
95. Що таке календарний план будівництва?
96. Склад проектів організації будівництва і проведення робіт.
97. Технологічна підготовка будівництва та склад організаційно-підготовчих заходів до початку будівництва.
98. Вихідні дані, склад, призначення і методика проектування календарних планів.
99. Інженерна підготовка території під будівництво.
100. Органи нагляду і контролю за будівництвом, їх права і обов'язки.

5. РЕКОМЕНДОВАНИЙ СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Закони України:

1. Закон України "Про основи містобудування", № 2780-XII, від 10.06.2017р.
2. Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності". № 3038-VI, від 01.01.2019р.
3. Закон України "Про дорожній рух", № 3353-XII, від 25.11.2018р..
4. Закон України "Про столицю України - місто-герой Київ", № 401-XIV, від 01.01.2011р.
5. Основні напрямки земельної реформи в Україні.

Норми і стандарти України:

6. ДБН Б.2.2-12:2018. Планування і забудова територій. – К.: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2018. – 230 с.
7. ДБН В.1.1.-46-2017. Інженерний захист територій, будинків і споруд від зсувів і обвалів. Основні положення. – К.: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2017. – 43 с.
8. ДБН В.2.3-5-2017. Вулиці та дороги населених пунктів. – К.: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2017. – 55 с.
9. ДБН Б.1-2-95. Склад, зміст, порядок розробки, погодження та затвердження комплексних схем транспорту для міст України. - К.: Держбуд України, 1995 - 20 с.
10. ДСТУ 3090-95. Організація робіт з експлуатації міських вулиць та доріг. Загальні положення.
11. ДБН А.2.2-1-2003. Проектування. Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд

12. ДБН А.3.1-5-2009 Управління, організація і технологія. Організація будівельного будівництва
13. ДБН А.3.2-2:2009 (НПАОП 45.2-7.02-2012) ССБП. Охорона праці і промислова безпека у будівництві. Основні положення
14. ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій. – К.: Мінрегіон України, 2012. – 44с.
15. ДБН А.2.2-3-2014 Склад та зміст проектної документації на будівництво. – К.: Мінрегіон України, 2014.- 33с.

Книги, довідники, навчально-методичні матеріали:

16. Демин Н.Н. Управление развитием градостроительных систем. – К.: Будівельник, 1991. – 185 с.
17. Осітнянко А. П. Планування розвитку міста: Монографія - К.: КНУБА, 2001. - 460 с.
18. Осетрін М.М. Міські дорожньо-транспортні споруди: Навчальний посібник для студентів ВНЗ. – К.: ІЗМН, 1997. – 196 с.
19. Чередніченко П.П. Вертикальне планування вулично-дорожньої мережі міст: Навчальний посібник. - К.: КНУБА, 2002. - 180 с.
20. Інженерний захист та освоєння територій. Довідник. За ред. Ніщука В.С. «Основа»-К.: 2000.-342 с.
21. Ключніченко Є.Є. Реконструкція житлової забудови. - К.: 2000. - 245 с.
22. Фукс Г.Б., Солуха Б.В. Міська екологія: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: КНУБА, 2003. – 304 с.
23. Містобудування. Довідник проектувальника.– К.:Укранрхбудінформ, 2001.– 192с.
24. Крашенинников А. В. Містобудівне розвиток урбанізованих територій, Вуз. Освіта, 2013.
25. Крушлинський в. І., Сарченко в. І. Генплан і якість середовища міста, навчальний посібник, КСФУ, 2014.
26. В. Т. Семенов, Н.Е. Штомпель формування сталого розвитку мегаполісів. Урбаністичні аспекти. Монографія [Текст], Харків, ХНАМГ, 2009;
27. Биваліна М.В. Васильєва Г.Ю., Плотнікова Д.І., Приймаченко О.В. та ін. Планування міст і транспорт: Методичні вказівки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань для студентів та слухачів усіх спеціальностей за напрямом підготовки 0921 "Будівництво". –К.: КНУБА, 2007. – 56 с.
28. Биваліна М.В. Васильєва Г.Ю., Плотнікова Д.І., Приймаченко О.В. та ін. Планування міст і транспорт: Методичні вказівки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань для студентів усіх спеціальностей за напрямом підготовки 0921 "Будівництво" денної та заочної форм навчання. – К.: КНУБА, 2007. – 56 с.
29. Дьомін М.М., Сингаївська О.І., Биваліна М.В., Міщенко О.Д. Проектування схеми генерального плану міста. Методичні рекомендації до виконання курсового проекту з дисципліни «Планування міст» для спеціальності 7.092

- 103 "Міське будівництво та господарство". –К.: КНУБА, 2008. – 44 с.
30. Дьомін М.М., Сингаївська О.І., Биваліна М.В., Міщенко О.Д. Функціонально-планувальна організація території мікрорайону. Методичні рекомендації до виконання курсового проекту з дисципліни «Планування міст» для спеціальності 7.092 103 "Міське будівництво та господарство". –К.: КНУБА, 2008. – 16 с.

Інформаційні ресурси:

31. <http://library.knuba.edu.ua/>
32. <http://cdc.kiev.ua>
33. kmb-gisut@ukr.net